

ASİSTANLARINDAN ORAL SANDER'E

Oral Hoca bir dost, bir usta, bir tarihçiydi.

O paylaşımcı, eşitlikçi, sevecen bir dosttu. Üstelik bu dostluğu salt çevresindekilere tanınmış bir ayrıcalık değildi. O "genç insan" kavramına dosttu. Türkiye'de genç insanın ne denli horlandığını ve yalnızlığa itildiğini, bu yüzden ne denli özgüvenden yoksun olduğunu bilir, karşısındakine değer verir, anlar, kendi güven ve inancını ona aktarırdı. Bu nedenlerdir ki öğrenciler onun derslerinde yüksek not almak için, asistanlar onun yönetiminde en iyi semineri vermek için yarışlardı. Yıkıcı olmayan rekabetin akademik yaşamın vazgeçilmez koşulu olduğuna inanır ve öğrencilerine aşılardı. Kendi hayatının her alanını açar ve karşısındaki dostuna ait yaşamın her alanında söz sahibi olmak isterdi, çünkü O akademik yaşamın bir bütün olduğuna inanırdı. Eşitlikçiydi. Günlük hayatta yaş ve mevki farkı gözetmezdi; sabahları çay ocağında Recep Amca'yla kahvaltı yapar, saat 12'de asistanlarının odalarının önünde belirir "Haydi sefil fareler yemeğe" diyerek yemekhanenin en neşeli masasını oluşturur, öğrencileriyle dansa giderdi. İnsan ilişkilerine yansıtmadığı elitist yaklaşımını düşünceyle sınırlı tutmayı başarmıştı.

Oral Sander sadece iyi bir hoca değil, bir ustaydı. "Kendini değil, işini ciddiye al" düsturunu sonuna dek uyguladı. Dostluk ilişkisinde ne denli hoşgörülü, yumuşak, bağışlayıcı ise, akademik hayatta o denli eleştirici, sert ve zorlayıcıydı. O'nun için bu meslek "düzen ve yöntem"e dayalı bir yaşam biçimiydi ve yazılı olmayan, her akademisyenin kendini uygulamak zorunda hissettiği ahlak kuralları vardı. Bunların başında da saygı gelirdi. İşine saygılı olacaktın, ustalarına ve meslektaşlarına saygılı olacaktın, öğrencilerine saygılı olacaktın, çalıştığın kuruma saygılı olacaktın... Derslerine asla geç kalmazdı, O'nun için hocalık bir sanattı ve sanatçının seyircisine duyduğu saygıya benzer bir saygı duyardı öğrencisine. Akademik yaşamın ayrılmaz bir parçası olan rekabeti dürüstlük, açıklık ve yardımlaşma ile yaşatırdı; "Birlikte batar, birlikte çıkarsınız bu meslekte" öğüdüyle, kendi kuşağının eksikliğini çektiği işbirliğine özendirirdi bizleri. Meslektaşlarına karşı asla yıkıcı olmadı, arkadan vurmadı, kendisine karşı davranışları bile görmemeye çalıştı. Asistanlarına saygısı vardı; bir kuyumcu titizliği ile işlerdi onları. Herşeyden önce Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne saygısı vardı. Bu bakış açıсыyla ki hiçbir zaman salt hocamız, salt bölüm başkanımız olmadı; telefon konuşmalarımızdan özel ilişkilerimize dek izleyen, kızan, seven, eleştiren, öven ustamız oldu. Bizim kuşaktan yetişecek akademisyenler, ne denli farklı yolları seçseler de, O'nun fırçasının bu izlerini mutlaka taşıyacaklardır.

Oral Sander bir tarihçiydi. Geleceğin köklerinin geçmişte yattığını bilirdi. Bundan dolaydır ki 12 Eylül darbesine siyasal anlamda değil ama akademik anlamda her zaman karşı çıktı. 12 Eylül sonrasında özerk üniversiteyi yok etmeye yönelik girişimlere SBF içinde geleneği sürdürerek karşı koydu. Biz hiç bir zaman araştırma görevlileri değildik, hep O'nun asistanları olduk; O'nun hiç bir zaman anabilim dalı olmadı, hep kürsüsü vardı. Geleneği yıkmak isteyen zihniyete karşı genç nesile bıkmadan usanmadan yazılı olmayan Mülkiye geleneğini aktardı. Ustalarını ustamız kıldı. Hiç tanımadığımız Ahmet Şükrü Esmel, Seha L. Meray, Cem Sar'la ortak anıları paylaştık. Çiftlik'e her köfte yemeye gidişimizde Seha Hoca'nın çevresinde Ömer Madra, Haluk Gerger, Kurthan Fişek'le birlikte oturduk. Usta-çırak ilişkisinin temel ögesinin vefa olduğunu bize gösterdi. Bugün biz geleceğe taşıyacağımız bir geleneğin bilincine sahipsek, bu Oral Sander'in köprü rolünü bitmez bir sabırla ölümüne dek benimsemesinin ürünüdür. Sander ağacının aşısı tuttu. Ölüm O'nu Siyasal'dan uzaklaştırmadı, tam tersine yaşamı O'nu tıpkı kendi ustaları gibi ölümsüz ve unutulmaz hocalar arasına yerleştirdi.

Geleneği aktardı, gelenek içindeki gelecekte yaşayacak...